

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060106

DOM
2012-11-30
Stockholm

Mål nr
P 2468-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-02-29 i mål nr P 5451-11,
se bilaga

KLAGANDE

Dödsboet efter G K

Ombud: G M

MOTPART

Byggnadsnämnden i Ekerö kommun

SAKEN

Avvisad ansökan om förhandsbesked avseende bygglov för nybyggnad av
enbostadshus på fastigheterna X, Y, Z och XY i Ekerö kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom och länsstyrelsens beslut undanröjer
Mark- och miljööverdomstolen Byggnadsnämndens i Ekerö kommun beslut den 2
december 2010 (dnr BYGG.2010.1079, § 946) att avvisa dödsboets ansökan om
förhandsbesked samt återförvisar målet till byggnadsnämnden för fortsatt
handläggning.

Dok.Id 1043154

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

Dödsboet efter G K (dödsboet) ansökte den 20 september 2010 om förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus på fastigheterna Mörby X, Y, X och XY i Ekerö kommun. De aktuella fastigheterna omfattas av detaljplan för fastigheterna XX m.fl., Mörbyområdet, som vann laga kraft 2006, samt detaljplan för fastigheten ZZ, som vann laga kraft 2010. Av planen från 2006 följer bl.a. att bygglov för byggnad inom nytillkommande fastighet i de delar som avvattnas genom dike och kulvert tillhörig Berga-Mörby dikesföretag inte får lämnas förrän funktion och fortbestånd säkerställts för dike och kulvert. Enligt vad som framkommit i målet är bestämmelsen tillämplig på de i målet aktuella fastigheterna.

Fastighetsägare i området har ansökt hos länsstyrelsen om tillstånd för att åtgärda diket och kulverten. Ärendet överlämnades till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, som i september 2008 (mål nr M 3853-08) utsåg en markavvattningssakkunnig att vidta utredning i målet och inkomma med yttrande. Den 3 juni 2009 deltog denne vid ett informationsmöte i kommunen och presenterade då vissa förslag. Vid tidpunkten för dödsboets ansökan om förhandsbesked, under hösten 2010, pågick emellertid utredningen alltjämt och något beslut i tillståndsfrågan var ännu inte meddelat.

Då Stadsarkitektkontoret i Ekerö kommun bedömde att en grundläggande förutsättning för ett positivt förhandsbesked för dödsboet var att dagvattenhanteringen hade klarats ut genom att funktion och fortbestånd säkerställts för dike och kulvert, förelades dödsboet, vid äventyr att ansökan annars skulle komma att avvisas, att inkomma med en komplettering i form av utredning angående dagvattenhanteringen. I sitt svar hänvisade dödsboet till den utredning som redan pågick vid mark- och miljödomstolen samt påtalade det orimliga i att dödsboet vid sidan av denna skulle företa en egen utredning.

Den 2 december 2010 beslutade Byggnadsnämnden i Ekerö kommun (nämnden) att avvisa dödsboets ansökan om förhandsbesked, med motiveringen att efterfrågad komplettering inte inkommit.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Dödsboet har yrkat att ansökan om förhandsbesked ska tas upp av nämnden, bedömas på ett formellt riktigt sätt och beviljas. Vidare har dödsboet yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska tillse att dagvattenfrågan får en lösning och även efterfrågat en förklaring från mark- och miljödomstolen i vissa hänseenden.

Nämnden har motsatt sig bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har vidhållit vad som tidigare framförts och i huvudsak gjort följande tillägg.

Dödsboet

Utredningen i mål M 3853-08 pågår alltså i mark- och miljödomstolen, efter flera förseningar, och det är kommunen som är orsaken till att utredningen inte har kunnat färdigställas. Vidare har mark- och miljödomstolen, som har tillsatt den pågående utredningen, underlåtit att ta ansvar för utredningen och stötta utredningsmannen. Mark- och miljödomstolens dubbla roller kan ha påverkat domstolens ställningstagande i nu aktuellt mål. Ett förslag till lösning av dagvattenfrågorna presenterades av utredningsmannen redan i juni 2009. Detta innebär att den nödvändiga dagvattenutredningen fanns tillgänglig vid avvisningsbeslutet vilket också hade påtalats av dödsboet i svaret på stadsarkitektkontorets kompletteringsföreläggande. Nämnden synes emellertid inte ha tillställts dödsboets svar och följaktligen inte ha känt till den redan pågående utredningen och det redan framtagna lösningsförslaget. Avvisningsbeslutet meddelades således på felaktiga grunder. Vidare påpekas att i november 2011 meddelades bygglov för en annan fastighet i området, som i likhet med dödsboets fastigheter inte heller ligger helt utanför båtnadsområdet. Till stöd för sin talan åberopar dödsboet mötesanteckningar, avtal, ansökan, föreläggande från nämnden, dödsboets svar samt nämndens beslut.

Nämnden

Vid tidpunkten för prövningen av dödsboets ansökan saknades handlingar som styrkte att funktion och fortbestånd av dike och kulvert kunde garanteras. Kommunen har tolkat den aktuella planbestämmelsen på så sätt att den strikt ska tillämpas inom områden som ligger innanför dikesföretagets båtnadsområde, men att bygglov får lämnas för tomter med avrinning till dikesföretaget som ligger utanför dikets båtnadsområde. I samband med lovprövning har då kommunen avtalat om säkerhet med fastighetsägaren, motsvarande de belopp som beräknats av den av mark- och miljödomstolen utsedde sakkunnige. Vidare har kommunen ansett att om en ägare av fastighet innanför båtnadsområde trots allt kan visa på ett annat sätt att omhänderta dagvatten, t.ex. genom en alternativ lösning helt utanför dikesföretaget, så bör lov kunna lämnas utan hinder av planbestämmelsen. Därför förelades dödsboet att komplettera ansökan.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den fråga som Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till är om det var riktigt av nämnden att avvisa dödsboets ansökan, dvs. om ansökan var så bristfällig att det saknades förutsättningar att pröva den i sak. Mark- och miljööverdomstolen har inga möjligheter att inom ramen för nu aktuellt mål uttala sig i andra frågor, t.ex. avseende hanteringen av dagvattenfrågan.

Enligt 8 kap. 34 § första stycket plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, ska byggnadsnämnden på ansökan ge förhandsbesked om huruvida en åtgärd som kräver bygglov kan tillåtas på avsedd plats. Byggnadsnämnden har således en skyldighet att pröva frågan om förhandsbesked om det begärs av någon som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd. Förhandsbeskedet kan vara antingen positivt eller negativt. När en ansökan ges in ska sökanden enligt 8 kap. 20 § ÄPBL även ge in de ritningar, beskrivningar och uppgifter i övrigt som behövs för prövningen. För det fall ansökningshandlingarna är ofullständiga får byggnadsnämnden förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom viss tid. Om föreläggandet inte följs, får ärendet avgöras i befintligt skick eller ansökningen avvisas.

Ett syfte med förhandsbesked är att sökanden, i fall där möjligheterna att få bygglov är svårbedömda, ska kunna undvika onödig projektering genom att i ett första skede få besked om den planerade åtgärdens tillåtlighet i stort. Ansökningar om förhandsbesked kan i många fall göras med enkla handlingar, något som med hänsyn till det angivna syftet är en rimlig ordning.

Avvisning bör aktualiseras först om en ansökan är så bristfällig att någon prövning i sak inte låter sig göras. I nu aktuellt fall har stadsarkitektkontoret gjort bedömningen att en grundläggande förutsättning för att ge dödsboet ett positivt förhandsbesked var att dagvattenhanteringen hade klarats ut genom att funktion och fortbestånd hade säkerställts för dike och kulvert. Den fråga som nämnden således hade att ta ställning till var om angivna förutsättningar vad gäller dagvattenhanteringen hade klarats ut och om så inte ansågs visat, avslå ansökan.

Enligt Mark- och miljööverdomstolens mening har det funnits förutsättningar att pröva ärendet i sak trots att komplettering om dagvattenutredning inte kommit in från dödsboet. Nämnden borde därför inte ha avvisat ansökan. Den skulle istället ha tagits upp för prövning i sak. Målet bör således återförvisas till nämnden för en sådan prövning. Mark- och miljööverdomstolen har genom detta inte tagit ställning till om dödsboets ansökan vid denna prövning ska bifallas eller inte.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljööverdomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovsrättsråden Henrik Löv och Eywor Helmenius, tekniska rådet Maria Lotz samt hovrättsrådet Margaretha Gistorp, referent. Avgörandet är enhälligt.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Jeanette Björk.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-02-29
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 5451-11

KLAGANDE

Dödsboet efter G K

Ombud: G M

MOTPART

Byggnadsnämnden i Ekerö kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 16 september 2011 i ärende nr 4032-10-17074, se domsbilaga 1

SAKEN

Förhandsbesked avseende bygglov för nybyggnad av enbostadshus på fastigheterna X, Y, Z och XY

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 260001

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

YRKANDE M.M.

Dödsboet har, såsom det får förstås, yrkat att Byggnadsnämnden i Ekerö kommuns (nämnden) beslut ska upphävas och ärendet visas åter till nämnden för prövning i sak. Dödsboet har till stöd för talan åberopat i allt väsentligt detsamma som hos länsstyrelsen, med följande förtydligande och tillägg. Dödsboet är fast i en utredning hos mark- och miljödomstolen. Det finns dock ett upprättat lösningsförslag i dagvattenutredningen, som Ekerö kommun och berörda delägare har fått del av den 3 juni 2009. Trots att förslag har upprättats har ingen lösning beslutats. Nämnden borde inte ha förelagt om dagvattenutredning utan den borde ha prövat frågan utifrån det preliminära lösningsförslag som upprättats och som finns att tillgå hos nämnden.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsen beslut.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att målet rörande dagvattenutredningen alltjämt pågår hos domstolen. Det mark- och miljödomstolen kan pröva inom ramen för förevarande mål är endast det överklagade beslutet, dvs. om förutsättningar förelegat att avvisa ansökan om förhandsbesked för nybyggnation av enbostadshus på X, Y, Z och XY. I detta hänseende gör domstolen inte någon annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort.

Mark- och miljödomstolen vill dock tillägga att det är olyckligt att dödsboet hamnat i en situation där dödsboet inte kan agera, på grund av att handläggningen avseende dagvattenutredning dragit ut på tiden. Utan att gå närmare in på orsakerna till denna tidsutdräkt vill domstolen framhålla det uppenbara i att Ekerö kommun givetvis bör göra sitt bästa för att verka för att dagvattenfrågan ska få sin lösning och detta inom en så snar framtid som möjligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 21 mars 2012.

Denny Heinefors

Maria Backström Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Denny Heinefors, ordförande, och tekniska rådet Maria Backström Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Annica Johansson.